

Dovršeni konzervatorsko-restauratorski radovi na crkvi sv. Roka

Očuvan
impozantan
ciklus
zidnih slika
u Draguću

Str. ► 16.

VIDLJIVI REZULTATI PROGRAMA OBNOVE U Draguću prezentirani višegodišnji konzervatorski

Očuvan impozantan ciklus zidnih slika

Program obnove crkve sv. Roka u Draguću, Hrvatski restauratorski zavod započeo je 2018. godine, a svi radovi dovršeni su prošle godine

Napisala i snimila
Gordana ČALIĆ ŠVERKO

DRAGUĆ » Hrvatski restauratorski zavod, Povijesni i pomorski muzej Istre i Kuća fresaka, prezentirali su konzervatorsko-restauratorske radove na crkvi sv. Roka u Draguću. Sagrađena početkom 16. stoljeća, crkva sv. Roka nalazi se na ulazu u ovo malo istarsko naselje. Izbor titulara, zaštitnika od kuge, u skladu je s onodobnom praksom gradnje istoimenih crkvi na samom ulazu u naselje, kako bi mještanima pružile zaštitu od kužnih bolesti.

Istraživanja

Unutrašnjost je oslikana zidnim slikama koje je u dvije faze, 1529. i 1537. godine, izradio lokalni majstor Anton iz istarske Padove, pokraj današnje Kašćerge. Njegovo se autorstvo iščitava iz natpisa na oslicima, uz imena naručitelja. Osim crkve u Draguću, isti je majstor oslikao i crkvu sv. Roka u Oprtlju te »Humski triptih«, izvorno smješten na glavnom oltaru grobljanske crkve sv. Jeronima u Humu. Spojivši pučki izraz i jednostavne renesansne oblike, u Draguću je osebnim umjetničkim izričajem stvorio impozantan ciklus zidnih slika očuvan do danas.

Zahvalivši se na dugogodišnjoj uspješnoj suradnji po pitanju očuvanja kulturne baštine, predsjednik Općinskog vijeća Općine Cerovlje Ivan Jurada kazao je da bez tako kvalitetne suradnje

Crkva sv. Roka u Draguću, dojmiljiv akcent u kulturnom pejzažu središnje Istre

danas ne bi imali priliku biti na predstavljanju zaista hvaljevnih radova izvedenih na prekrasnoj crkvi sv. Roka sagrađenoj još u 16. stoljeću koja je prekrasan primjer zidnog slikarstva.

Brojnim uzvanicima na predstavljanju

konzervatorsko-restauratorskih radova održanom u Kući fresaka obratili su se i ravnatelj Povijesnog i pomorskog muzeja Istre Gracijano Kešac, župnik iz Župe sv. Križa Vasko Stojkovski, ravnatelj Hrvatskog restauratorskog zavoda Boris Mostarčić, pročelnik

županijskog odjela za kulturu Vladimir Torbica i načelnica Sektora za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture i medija Mirna Sabljak.

Matija Nežić iz Pučkog otvorenog učilišta »Augustin Vivoda« Buzet govorio je o središnjoj Istri i Draguću, primjeru autentičnosti na raskršnici kultura, Krasanka Majer Jurišić iz Hrvatskog restauratorskog zavoda izlagala je na temu »Crikav popisana po meštri Antonu s Padive - Povijesna i konzervatorsko-restauratorska istraživanja sv. Roka u Draguću«, Ana Škevin Mikulandra, Ivan Jengić i Kristina Krulić iz Hrvatskog restauratorskog zavoda predstavili su konzervatorsko-restauratorske radove na crkvi sv. Roka u Draguću, u segmentima arhitekture i opreme, klesanim kamenim elementima i zidnom osliku. Sunčica Mustać iz Povijesnog i pomorskog muzeja Istre govorila je na temu »Crkva sv. Roka u Draguću u kontekstu istarskog zidnog slikarstva 16. stoljeća.«

Program obnove crkve sv. Roka u Draguću, Hrvatski restauratorski zavod započeo je 2018., a svi radovi dovršeni su 2023. godine. Voditeljica programa bila je dr. sc. Krasanka Majer Jurišić iz Službe za nepokretnu baštinu. Radni tim činio je velik broj stručnjaka Hrvatskog restauratorskog zavoda. Istraživanja i radove na zidnom osliku koordinirala je Kristina Krulić, na kamenim elementima Ivan Jengić, a na arhitekturi i opremi Ana Škevin Mikulandra. Program je realiziran sredstvima

Ministarstva kulture i medija te uz suradnju s nadležnom konzervatoricom Marinom Boico Staraj iz Konzervatorskog odjela u Puli. Svesrdnu podršku pružila je mr. sc. Sunčica Mustać, voditeljica Kuće fresaka u Draguću.

Sanacija

Provedena su arhivska i povijesno-umjetnička istraživanja, istraživanja zidnog oslika i kamenih elemenata, analiza i dokumentacija zatečenog stanja, materijala i konstrukcije te potrebna mehanička istraživanja. Izrađen je elaborat s valorizacijom graditeljskih elemenata i zidnog oslika te sa smjernicama za obnovu, odnosno s planom potrebnih radova u svrhu očuvanja i primjerene prezentacije. Istraživanja zidnog oslika bila su najopsežniji dio programa. Obuhvaćala su pregled, opis i dokumentiranje zatečenog stanja te utvrđivanje uzroka propadanja. Tijekom konzervatorsko-restauratorskih istraživanja obavljen je i pregled kamene građe te je izrađen

PREGLED KAMENE GRAĐE

Tijekom konzervatorsko-restauratorskih istraživanja obavljen je i pregled kamene građe te je izrađen katalog klesanih kamenih elemenata

Konzervatorsko-restauratorski radovi na crkvi sv. Roka prezentirani u Kući fresaka

Restoratorsko-restauratorski radovi na crkvi sv. Roka

Suradnici na projektu

Iznimna važnost zidnog oslika u unutrašnjosti crkve

katalog klesanih kamenih elemenata. Sagledavajući sve prikupljene podatke i uz njihovu analizu, pripremljen je elaborat s prijedlogom prezentacije koja se temeljila na valorizaciji spomeničkih odlika i povijesne slojevitosti crkve sv. Roka, uz isticanje njezina gotovo u cijelosti očuvanog i prikazima vrlo bogatog ciklusa zidnih slika. Smjernice za obnovu težile su zadržavanju izvornih karakteristika crkve i njezine opreme te uklanjanju, odnosno preoblikovanju neprikladnih naknadnih intervencija i izvođenju nužnih konzervatorsko-restauratorskih i građevinskih radova u cilju poboljšanja uvjeta i daljnjeg čuvanja.

Hrvatski restauratorski zavod obnovu crkve sv. Roka u Draguču dovršio je prema rezultatima istraživanja i pripremljenom elaboratu, u suradnji s nadležnim Konzervatorskim odjelom u Puli i Marinom Bojčićem Staraj. Izvedena je građevinska sanacija, s pratećim obrtničkim radovima, kao i detaljni konzervatorsko-restauratorski radovi na klesanim kamenim elementima i zidnim slikama, koje su ujedno i okosnica cijeloga programa. Upravo su zbog zaštite zidnih slika poduzete aktivnosti kojima će im se osigurati povoljniji uvjeti, a time se postići i njihova bolja

očuvanost.

S obzirom na iznimnu važnost zidnog oslika u unutrašnjosti crkve, ponajprije je bilo važno ukloniti uzroke njegova propadanja te provesti najnužnije konzervatorsko-restauratorske radove kojima bi se zaštitile i zadržale osobitosti i prepoznatljivosti crteža, tehnologije i kolorita. Prije početka građevinske sanacije crkve izvedena je primarna zaštita oslika na svim površinama. Faza završne prezentacije usmjerena je na umanjivanje vidljivosti oštećenja uz uvažavanje povijesne, umjetničke i starosne vrijednosti zidnih slika.

Prateći tijek izvođenja radova obnove crkve sv. Roka, obavljani su i potrebni konzervatorsko-restauratorski radovi na klesanim kamenim elementima, kao i stručni nadzor radova na kamenoj građi.

Građevinske i obrtničke radove na crkvi od 2019. do 2022. godine izvodila je tvrtka Kapitel d.o.o. iz Žminja. Izvedena je drenaža i oborinska odvodnja oko crkve, ojačana je nosiva konstrukcija zidova i ureden je i zamijenjen dio vapnenoga poda u unutrašnjosti, razgrađen je i novo formiran vrlo oštećen dio baze oltara te je cijela baza ožbukana uz restauratorski nadzor. Slijedilo je uređenje vanjskoga plašta: pročelja su

građevinski uređena, očišćena je kamena grada od naknadno i neprimjereno izvedenog fugiranja te biološkog obraštaja, učvršćen je stari mort i sačuvan debeli vapneni nalik na mjestima na kojima je zatečen. Potom su pročelja iznova fugirana vapnenom žbukom, što je pridonijelo rješavanju problema vlage u unutrašnjosti. Saniran je i svod crkve uz hidroizolaciju zaštitnim vapnenim mortom, ureden je i zamijenjen krovni pokrov nad lađom, razdvojene su krovne plohe lopice i lađe i postavljene »lastavice« nad ulaznim pročeljem.

Zamijenjeni su elementi preslice i sjeverozapadni stup lopice, pri čemu su kao materijal odabrani sivi pješčenjak i kirmenjak, a pripremu, klesanje i završnu obradu površine te montažu, uz nadzor statičara, obavila je tvrtka Kamen d.d. iz Pazina. Promijenjen je i dotrajali drveni jaram i uređeno staro zvono. U lopici je izmijenjen propali dio hrastovih greda i dasaka krovišta, ugrađena su ojačanja greda nazidnica na strani prema crkvi, postavljen je pokrov od kupa kanalice, sanirani su ogradni zidovi, učvršćeni su i vraćeni u vertikalni svi elementi stupova, uređeno je kameno opločenje uz zamjenu pojedinih raspucanih ili površinski istrošenih kamenih ploča. Među ostalim, prema zatečenom predlošku izradena je nova stolarija za crkvu.

Karakterističan izgled

Program obnove crkve sv. Roka zaključen je prošle godine postavljanjem informativno-edukacijske ploče s uređenjem pristupa i zadržavanjem neposrednoga okoliša. Time se nastojao zadržati karakterističan izgled nekadašnjega ulaza u Draguč i prostora oko crkve sv. Roka, koja je svojim vanjskim izgledom, s lopicom, krovom prekrivenim kupama i preslicom sa zvonom, skroman, ali dojmiv akcent u kulturnom pejzažu središnje Istre.